

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

PÓSZERKESZTŐ:
BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Temetés.

— november 16.

Förster Aurélnak még kiadatlan adománytarabban van egy adománya az egyszeri papról, kinél a polgárasszony temetést rendelt. A pap ötven forintokat kért, az asszony sokalotta; a pap kapacitálta: Nézze, asszonyom, hiszen van tízforintos, ötforintos, de még ötven kr. temetés is, de ezt magam sem ajánlom.

Gróf Tisza István is úgy tesz, mikor a nála megrendelt alkotmánytemetésre készül; volna szerinte 50 kros temetés is; behozhatná a teljes, általános klotürt, de azt maga sem ajánlja. Inkább a drágább és diszesebb osztályoktól tessék válogatni; ezeknél is eléretik a cél, az alkotmányt eltemetik és megmarad az szlásszabadság külső salangja, kivéve a költségvetésnél és kivéve mindazokat az eseteket, melyekben a szolgálatkész házeinök rendre kidobhatja az ellenszegülőket és a szlásszabadság helyett a szókókokat pusztítja ki.

A kormánypart hajlandó megszavazni ezt a formát, amint megszavazná az 50 kros temetést, a klotürt is; neki mindegy, mert vagy hallgat, vagy üvölt, már pedig a hallgatást vagy üvöltést a klotürnek semmilyen formája nem zárja ki.

Boldogult Fenyvessy Ferencz, volt veszprémmegyei főispán, annak lőtte volt nemzetipárti képviselő, utóbb a kormánypart kebe-

lébe megtért bárány azt mondta egy izben, hogy ő most élte fogytáig kormányparti marad, akár gf. Zichy Nándor, akár Kohn Sámuel fő-rabbi talál kormányelnök lenni, — mert neki most a kormánypartiság az elve és az is marad.

Ez az őszinte és nemes elvhűség van ma az egész kormánypartban és meg fogjuk még érni Magyarországon, hogy ennek a szabadelvűnek csufolt gárdának legalább nyolcz tizedrésze gróf Zichy János és Rakovszky István mögött fog hallgatni és üvöltöni, mint ma Tisza István és Khuen-Héderváry Károly mögött hallgat vagy üvölt.

Azt mondják, hogy a janicsárokat régebben a keresztény katonák köréből toborzották; megcsontították őket és besorozták őket a szultán testőrgárdájába. Es az a gárda szolgált, azután egymásután egyforma hűséggel szultánt szultán után, tekintet nélkül arra, hogy minden utóbbi szultán az előbbinek holttestén keresztül lépett a trónra. Maguk a janicsárok emelték pajzsra rosszul őrzött előbbigazdájuk gyilkos utódját.

Ime, megvannak a janicsárok nálunk is; szabadelvű képviselőknek hívják őket; a partba csak megcsontítás árán jutnak be, kivágják belőlük az elveket és azután besoroztatnak lájbgárdistáknak, akik Tsokjasájukat tüntetőleg ordítják Wekerle al Rashid, avagy Tisza Szolimán mögött egyaránt. Nem

tehetnek róla, ez már a lélek és elme megcsontításának a következménye.

Végül persze a meg nem csontított és hitükön maradt harcosok megverik a csonka renegátokat s ez lesz a mi jó kormányparti janicsárjainknak is a végső sorsa és nincs mit sajnálkozni rajtuk, megérdemlik a kipusztítást, csak az a sajnálatos, hogy ennek az elvtelen gárdának kezében van a régi szabadelvű lobogó is és hogy ez is a lomtárba kerül. De talán jobb, ha valódi reakció jön, mintha hazug szabadelvűséget hirdetnek. A valódi szabad eszme könnyebben fog megbirkózni a leplezetlen reakcióval, mint a saját mezében feléje vigyorgó ál-iberálizmussal.

A nemzeti jogok szükítése.

Irta: **Kalmár Antal dr.**

— november 16.

Akár hányunk a falra borsót, akár nem, király és nemzet *közjogi egyenjogúságát* sohase szűnünk meg hangoztatni. A Verbóczyi tanítása szerint való szent korona tana, modern közjogunk szerint az *állami királyi és nemzeti szuverénitást* fejezi ki. Ezen szuverénitásnál fogva az államhatalom gyakorlása körül jogok illetik meg a királyt, jogok a nemzetet. Amazok a felségjogokat, emezek a nemzeti jogokat engedmenyezik.

Minden felségjog *eredetileg* nemzeti jog volt. A nemzet a szent korona révén — a nemzeti jogokból átad királyának annyit, amennyit jónak lát s az így átszermaztatott nemzeti jogból felségjog lesz. Miért adja át? Azért, hogy a király ne legyen báb,

Szépség és kedvesség.

Irta: **P. Jánossy Béla.**

Sokszor megbámultam egy-egy szép arcot, sokszor elgondolkoztam ama csodás összhang felett, amely oly nemesen és szépen nyilatkozik azon, s megerősödött bennem az a bibliai tény, hogy az ember csak ugyan az egyedüli szépség, az „Isten képe és hasonlatosságára” teremtett. Milyen ideális szép pár lehettek Ádám és Éva a paradicsomban. A férfi az ő szépség remek vonásaival, hatalmas s nem a mai elsatnyult termettel s Éva, a nőieség minden kellmével, a szépség minden szádagságával felruházva!

S csakugyan az emberi test aránya oly pontos, oly nagyszerű, hogy így alkotta meg, joggal mondható a teremtés koronájának, nem szólván természetesen azokról, kiknek a természet mostóságából többékevébbé elhibázott test jutott.

Legtöbbször tartják, hogy a szépség mindig oly szellemi szépség jeleit viseli, vagyis, hogy tárgyunkra térjünk: a szépség együtt jár a kedvességgel.

E két fogalom tisztázása körül érdekes megfigyeléseket tehetünk.

Mi a szépség? Az ép emberi test minden egyes része között nyilvánuló azon nemes arány, mely a külső megjelenést kellemes benyomás kíséretében követi.

A szépség csupán materiális tulajdonság. Szép lehet egy termet, ha rajta az idomok domborúsága, mérete normális s ha részekre terjeszkedünk, szép lehet egy arc, egy nyak, egy kar, egy kebel, ha a forma tökélye rajtuk érvényesül. S ha már most összefüggésbe akarjuk hozni a szépséget a kedvességgel, akkor az abstract világban kell keresgelnünk, hogy a kedvesség fogalmát rendszeresen definiálhassuk.

Mi hát a kedvesség? A kedvesség a beszéd és társalgási viselkedésben való ama különös természeti ajándék és hajlandóság, mely által az illető egyén minden szava, minden tette meleg szimpátiát támaszt s mely a közlékenység hatalmával alkalmazkodni képes mindazon körülményekhez, melyeknek keretében tisztán ragyog a — morál. Amint látjuk tehát, a kedvesség szellemi tulajdonság.

Tévedés volna azt állitanunk, hogy e kettő: szépség és kedvesség egymással

szoros viszonyba nem hozható; sőt a szép, mint ilyen, rendszerint föltételezi a kedvességet is, de e két tulajdonság szükségképen nem mindig jár karöltve.

Nem minden kedves, ami szép és nem mindenki kedves, aki szép. Ezt magunk is tapasztalhattuk.

Szép egy vihar az ő nagyszerűségében, cikázó villámok fénye mellett, mikor a tánczra kerekedett elemek rettenetes öleléseikkel kettétördelik a szívós faderéket; szép egy tengeri fergeteg, mikor hab-habra tornyosulva, megostromolni látszik a felette lebegő terhes felleget s rémséges töléseibe kegyetlen sivitással ragad be mindent, ami odakerült, — mind ez szép, de kedvesnek a legjobb akaratlan sem mondható.

Mert nemcsak az a szép, ami a lélek gyöngéd érzelmein rokonszinre, hangra talál, hanem szép az is, ami ezen kívül a természet egyes jelenségeként szerepel s vadságának, szilajságának és természetességével megrendít ugyan, de bámulatra nem ragad.

S ez az, amit borzasztó szépnek nevezünk.

Igy van ez közöttünk is s különösen a női világban.

hanem ha már király, ereje is legyen az államhatalom gyakorlásánál.

Minden jog, amit a nemzet királyának át nem ad, a nemzetnél marad. Miért marad a nemzetnél? Azért, hogy a nemzet se legyen báb, hanem szintén bírjon erővel az államhatalom gyakorlása körül.

Az államhatalom gyakorlása körül tehát a király él az 5 származtatott felségjogaival, a nemzet pedig az 6 eredeti nemzeti jogaival. A jogokkal király és nemzet egymás mellett élnek, egymást egyenlő jogokkal korlátozzák s így a király és nemzet a magyar alkotmányban két egyenrangú tényezője. Két oszlop, amelyek közül egyik se nagyobb a másiknál egy hajszálnyival se. A különbség a kettő között csak az, hogy az egyik eredeti oszlop, a másik pedig származtatott, vagyis nemzetesinált oszlop.

A királyi felségjogok mindig korlátozottak. Ki korlátozza azokat? Korlátozza a nemzet az 6 nemzeti jogaival. És csak egyetlenegy felségjoga van a királynak, amely alkotmányunk szerint korlátlan, a vétőbeli felségjog. Ez azonban csak negatív jellegű jog. A nemzeti jogok, amelyek a királytal szemben tevőleges eredményt érnek létrehozni, szintén korlátozottak, még pedig korlátozottak a király negatív jellegű vétőbeli felségjoga által s csak egyetlenegy korlátlan joga van a nemzetnek pozitív irányban, az országgyűlési teljes szólásszabadság.

Látjuk tehát, hogy egyik felül áll a felségjogok körébe tartozó vétőbeli jog, mint korlátlan királyi jog, másik felül pedig áll a nemzeti jogok körébe tartozó országgyűlési szólás szabadság, mint korlátlan nemzeti jog.

Ez a korlátlan királyi és ez a korlátlan nemzeti jog tehát alkotmányunkban intézményesen van fölépítve.

Ezt az intézményes nemzeti jogot most Tisza István csakánnyal feszegeti, hogy akarja tőle fosztani a nemzetet, hogy Matterniehnok korlátolt szólásszabadsági törzseke boruljon újból reánk, ellenben egy fél világért sem nyulna a korlátlan királyi joghoz.

Ha végigtekintünk alkotmányunk újabb történetén, valami elrémítő eredményre jutunk. Harminczhét esztendő óta örökösen a nemzeti jogok szűkítéséről és

Hány arc van, melyen a szépség kihívó szeszérsággal tündöklik, hány arc van, mely a szabályos vonások tökéletessége, s mégis fagyos és rideg. Miért? mert hiányzik viselőjéből az eszmei tartalom, a belső lélek kisugárzás, mely megleveniténé a szemeket, beszédbe teszi az ajkat s életet önt a márvány arcba, egyszóval, mert hiányzik belőle a kedvesség.

Egy egy antik szobor alak az ilyen nő, melynél csodáljuk az ihletett művész ügyes kezét, de ha elfordulunk tőle, misem marad a csodálatból, mert a művésznek nem áll a hatalmába életet önteni alakjába, s mert az ilyen szobor nőknél nem kapta meg lelkünket az a bájos valami, mely mint az illat a virágon, a kedvesség által az arcon előmlik.

Ilyen egy szép, de kedélytelen hideg arc.

S aki bír a természetes kedvességgel, az ha kevésbé szép is, csodás gyorsasággal megtud nyerni. A kedvesség, mely egyszersmind magában hordja a jószág, vidámság, s ehhez hasonlatos tulajdonok fogalmát, fedheti az esetleges hiányait, a szellem és értelem előtt megdől ez esetben a szigorú esztetika törvénye, s a kedvesség varázsában szépnek is találjuk az arcot.

Nem függ tehát a szépségtől a kedvesség.

Kedves lehet egy nő anélkül, hogy feltűnően szép lenne; vagy kedves lehet egy férfi anélkül, hogy az igazi férfiszépség birtokában volna. Nem a szépaégben él tehát lényegének magyarázatát e tulaj-

örökösen a felségjogok kibővítéséről van szó. Hallatlan nemzeti jogokat tettünk felségjogokká és ennek daczára, ha a nemzet még sem akar egy ujjal sem hozzányulni a királyi felségjogokhoz, a királyi végrehajtó hatalom exponense miért törí magát a nemzeti jogok letörésére?

Hát hogy lesz a nemzet a királylyal egyenrangú tényező, ha ezen utolsó korlátlan nemzeti jog is kiküszöbültetik alkotmányunkból, ellenben a felségjogok korlátlanágukban továbbra is fennmaradnak?

Ma a klop i hadparancsban a király azt tudta hangoztatni, hogy felségjogaihoz nem enged hozzányulni (nota benne: a nemzet nem is a cart és most sem is akar hozzányulni), akkor miniszterelnöke által miért akar most a nemzeti jogokhoz nyulni!

Ha a nemzet nem bántja a királyi felségjogok szuverénitását, okkor a király miért akarja bántani a nemzeti jogok szuverénitását?

Ha Tisza szerint az országgyűlési teljes szólásszabadság egyenlő a nemzeti jogok elfajulásával, hát akkor Tisza miért nem látja meg a királyi jogok, különösen a külügyi és a katonai felségjogok elfajulását is?

Kédezzünk meg, szavazzunk meg minden magyar embert, hogy a két jog körül melyik hát a fajtalanabb?

Tisza azonban meglátja a nemzet szemében a szálkát, ellenben nem látja meg a királyéban a gerendát.

A gerenda megmaradhat, de a szálkának pusztulni kell.

És hogyan akarja Tisza azt elpusztítani?

Alkotmányosan, vagy erőszakosan?

Ha alkotmányosan, annak nézünk szemébe.

Vitathatlan, hogy Tisza István erőszakos terve forradalomszerű tény s a jogok szempontjából épp úgy nem igazolható, mint teszem azt a dinasztianak debreczeni detronizációja. Ez azonban politikailag és történetileg még mindig menthető (mert ne feledjük Deák Ferencznek azon mondsát Luschandl ellenében, hogy április 14-ikét márczius 4-ike előzte meg, amikor a hatalom szava Magyarországot a nemzetek családjából kitorólte), de Tiszának az alkotmány

donság, hanem egyenesen oly kellemi ajándék, mely az illetővel születik, s melyet senkire erőszakolni nem lehet, mert az affektált kedvesség, mely veleszületett, tévedése minden büszke szép nőnek, e hajlandóság magára erőszakolása csak.

Am egyáltalában nincs kizárva, hogy aki szép, az kedves is ne lehessen. Sőt, ha hideg teoriába állítjuk azt a tételt, hogy aki szép, az nem kedves, ami pedig merész és nevetséges teoria lenne, akkor szükségszerűleg elvétjük azt az ideális hiedelmet és gyöngéd feifogást, mely a szépséghez a kedvességet mindig odagondolja, már pedig illuzióra bizonyos mértékben mindig szükségünk van.

S akinek a természet pazar keze mindkettőt kegyes volt megadni, az csakugyan minden öntetszelgés nélkül mondhatja magát a gondviselés kedveltjének, mert misem teszi körül sugárzottabbá, kedveltebbé és kimagaslóbbá, az emberi lényt, mint a szépség és a kedvesség!

Ilyen irányban vizsgálható a szépség és kedvesség egymáshoz való viszonya. Mindkettő külön áll egymástól s míg a szépség egymagában csak lelketlen megfagyott zene, a kedvesség ragyogó üdésében felmelegítve médium lesz, melyhez örömmel sereglenek, kép lesz, melyet nem irigy bámulattal néznek s virág lesz, melyet ezer és ezer lepke rajong körül. . . .

elleni merénylete egy abnormis agyvelőnek fantom szülötte, amely a nemzet és a dinasztia között végzetes katasztrófára vezetne.

Mi alkotmányunk medrében az országnak nyugodt fejlődését s zavartalan állami életét óhajtjuk, s Tisza, bármennyire is akar annak látszani, nem jó barátja öreg királyunknak, ha az országot akképpen kormányozza, hogy a nemzet utját Helikan autidinasztikus forrásaihoz vezeti.

Pedig tartunk tőle, hogy oda vezeti, abból sokan fognak inni s bizonyára a dinasztia fog leginkább elborzadni, ha a legközelebbi választáskor esetleg csak ötven képviselő lépi is át az országházának küszöbét antidinasztikus programmal.

Ha Tisza megmarad örült tervénél, akkor Kossuth azon fölkiáltásával fognak élni, amelyet a 48 iki országgyűlésen hangoztatott: „Az országgyűlésen béke többé nem lehet; legyen hát haroz — és haroz lesz utolsó perczig!”

Egy végtelen vészkiáltás és képzelhetetlen izgatás fog keletkezni az országban, mely betölti a kunyhókat és a palotákat, bajárja a bérceket és rónákat, megrázza az elméket és a sziveket.

És Tisza hiába iktat be törvényeket törvénytárunkba, a király azokat hiába szentesíti: erőszakból a nemzetre jog és kötelesség soha nem származik.

Műfelháborodás.

— november 16.

Az erkölcs szolgálata dicsérendő dolog különösen akkor, ha azt őszintén szolgálják és lelkesedéssel üldözik az erkölcstelenséget. Azonban van egy fajta az embereknek, amely az erkölcs szolgálatában meríti ki magát és mindenképpen be akarja bizonyítani a világnak, hogy milyen erkölcsös. Titokban azután, ha senki sem látja vagy senki sem ellenőrizheti, az illetők sem jobbak a Deák né vásznánál s megengednek maguknak olyan dolgokat, amelyeket a legszivesebben osztoroznak.

Eklatáns eset történt minap Bécsben, mely valóban érdemes arra, hogy följegyeztessék. Valaki — a név mellékes — jelentést tett a rendőrségnek, hogy egy színész nő reggeli toilettben jelenik meg minden reggel az ablaknál és feltűnő módon mutogatja a bajait. A hivatalos eljárás annak rendje-módja szerint megindult.

A színésznőt ugyancsak hoppon vették és meglehetősen befeketítették. Azonban mi derült ki a hivatalos eljárás közben? Semmi más, mint az, hogy az illető erkölcsbíró, aki olyan nagyon felháborodott a színésznő viselkedésén, színházi látesővel fixirozta a színésznőt, valahányszor az ablaknál megjelent. Mikor ezt tanukkal is bizonyította a megvádolt színésznő, az illető vádló beismerő vallomást tett, mondván, hogy ez igaz, de csak a látesővel akart meggyőződni, milyen színe is van a színésznő ruhájának. A vádlott színésznőt persze felmentették, nem a nélkül, hogy a „műfelháborodót” alaposan ki ne nevelték volna.

Akármiilyen komikus az eset, mégis rejlik benne komoly tanulság. — Vannak sokan, akiknek tanult mesterségük a felháborodás. Rendesen felháborodnak embertársaikon és azoknak hibáit, bűneit, vétkeit a legnagyobb deliciaival ostromozzák. Ugy felháborodnak, hogy bele tudnak sápadni. Mind csak azért, hogy saját vétkeiket, saját hibáikat, saját erkölcsi-

lenségüket annál jobban elpalástolhassák. Ki merné feltételezni az erkölcsbírókról, hogy maguk is erkölcselések?

A közélet kinövésait, a társadalom bűneit, a tömeg és az egyes ember vétkeit éles szemekkel veszik észre és nagy fajveszékelésben törnek ki, ha valamit meglátnak. De ők is „látszóval“ nézik a tőlük távol eső tünetmenyeket. Gyönyörködnek benne pedig csak „megakarnak győződni arról, hogy milyen színe van annak, amit látnak.“ A lovagias ügyekben, a közéletben, a politikában, mindenhol, mindenfelé merülnek fel ilyen „műfelháborodók“, akik csak azért feketítenek be mindenkit, hogy maguk fehéreknek lássanak.

Ezért tartjuk tanulságosnak a bécsi esetet minden komikus mozzanatai ellenére is. A műfelháborodók éppen azért veszedelmesek, mert egyrészt nagy számban vannak, másrészt pedig, mert azokkal lehet összetéveszteni őket, akik valóban, szívből, lelkesen szolgálják az erkölcsöt és az emberi erényt.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

A református zsinat tegnap délelőtt folytatja tanácskozásait. Báró Báufi Dezso és Antal Gábor püspökök elnökölt.

Kenessey Béla hangsúlyozza, hogy az egész törvényjavaslat főtencziója az, hogy az egyházközségekben az adó megállapítására vonatkozó joga sértetlenül fentartassék. Az előadó ismerteti azt az adókülsőt, amelyet a tervezet életbeléptetni óhajt. Először 2-20 korona személyi adón kívül az egyházi adó a következő degresszív adókülső szerint vettetik ki: A kinek adója 20 koronáig terjed, ennek az összegnek 25 százalékát fizetik egyházi adó fejében; 20-25 korona állami adó után 20 százalék, 50-100 korona után 15 százalék, 100-200 korona után 10 százalék, 200 koronán felül 5 százalék. Kifejti az előadó, hogy ez adókülső, amellyel, hogy nagyot könnyítsen az egyháztalab adózásán, a legméltányosabb, amit megállapítani tudtak. Ajánlja a javaslatot általános és részletes tárgyalásra. (Eljenzés.) Mezey Albert szót hozza először. Azon neveten van, hogy az adóügyi rendezésének kérdése kisiklott az egyház kezéből s jó részt az államtól tételt függővé.

Az állam befolyásának tulajdonítja, hogy a protestánsok elvesztik az iskoláikat. Pedig ezekre nagy szükség lenne, mert a vallásosság amúgy is napról-napra hanyatlal. Nagyon feltűnik a protestantizmust azóta, amióta az államtól várja a boldogulását. Mindamellett kénytelen elfogadni a javaslatot az általános tárgyalás alapján. György Endre a kényszerűség hatása alatt szintén hozzájárul általánosságban a javaslatához; a részletek tekintetében számos kifogása van. Szerinte az egyház nagy átalakítások küszöbén áll. Az egyház hajdanában teljesen független volt az államtól, Evtizedek során át a helyzet gyökeresen megváltozott, holott példák igazolják, hogy igazán csak azok az egyházak virágzanak, amelyek — az államtól függetlenül — tisztán a hivatás buzdításán épülnek. Abban a véleményben van, hogy a jelen viszonyok között az államtól szabadulni nem lehet. A régi alapokra visszatérni: ez volna a legjobb, az ideális helyzet. A tanácskozás folyik.

Kérészy Zoltán öröke. — A debreczeni jogakadémiáról királyi kinevezés folytán Kassára távozó jeles jogtanárunk, Kérészy Zoltán tanszékére két pályázat érkezett eddig a püspöki hivatalhoz. Az

egyik dr. Bersos Endre székesfehérvári kir. tvszéki aljegyző, a másik dr. Kun Béla máramarosszigeti jogtanár, ki a legutóbbi pályázaton nagyszámu szavazatot kapott s kinek kedvező kilátásai vannak a megválasztása iránt.

Alapszabály módosítás. Ma délután két órakor a főiskola VII. számú termében H. Kiss Pál elnöklése mellett a Magyar Irodalmi Önképző Társulat gyűlést tart. A gyűlésen a társulat alapszabályait módosítják.

Gazdasági ülés. Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága ma délután fél négy órakor ülést tart a egyházi hivatal helyiségében. Az ülésen Vecsey Imre elnökölt.

Hittanhallgatók gyűlése. A Hittan-szaki Önképző Társulat ma este fél 8 órakor gazdag műsorral nyilvános ülést tart, melynek műsorában imákon és predikációkon kívül szavazatok és felolvasások lesznek.

Decemberi érettségi vizsgák. Az egyházkerület főgimnáziumainak decemberi pótló és javító vizsgálatai, Kiss Arán püsp. rendelkezése szerint, ez évben Kisujszálláson lesz és pedig 12-16 írásbeli, 20 írás és 21-én írásbeli vizsga. Az érettségi vizsgákon Dóczy Imre népiskolai felügyelő elnökölt.

Portómentes levelek. A kereskedelmiügyi miniszter a tanítók nyugdíja és korpótléka ügyében portómentes levelezést engedélyezett.

Tanárválasztás. Máramaros megye közönsége a m.-szigeti jogakadémián jogi tanszékét alapított és azt dr. Papp Tibor igazgatóval töltötték be. Az igazgató tanszékére kiírták a pályázatot.

Megölte a mostoha apját.

— Saját tudósítónktól. —

— november 16.

Végzetes indulata apagyilkosságra ragadta az aradmegyei Dézna körjegyzőséghez tartozó Laáz községben Mihailla Nyisztor ottani lakost, aki egy fejszével agyonsújtotta mostoha apját, Kapuján György napszámot.

A gyilkosságról tudósítónk a következőket jelenti:

Mihailla Nyisztor laazi lakos e hó 12-ikén, szombaton éjjel 11 órakor fejszével meggyilkolta a mostoha apját, Kapuján György napszámot. Kapuján két és fél év óta elváltan élt a feleségétől, Mihailla Nyisztor édesapjától, aki a község másik részén külön házban élt a gyermekeivel. A családot, mint legidősebb fiú, Nyisztor tartotta el, aki anyjának Kapujánnal való házasságát kezdettől fogva rossz szemmel nézte s ő is beszélt rá az édesanyját, hogy a részeges durva ember-től váljon el.

Kapuján György szombaton éjjel 11 órakor ittas fövel beállított elvált felesége lakására; az asszony azonban távol volt a háztól s csak a fiukat találta otthon. Részeg állapotban beléjük kötött, mire Nyisztor kiutasította őt a házból, de Kapuján nem távozott. A szóváltás egyre élesebb lett a legnagyobb fiú és a mostoha apa között. Kapuján váltig erősítette, hogy a feleségét még azon éjjel haza viszi, a fiú pedig esküdözött, hogy abból ugyan semmi se lesz.

Erre Kapuján vérig sértő szidalmat vágott a fiú arcába, akiben annyira fölgerjedt az indulat, hogy az udvarról fel-

ragadott fejszével Kapujánt úgy halántékon sujtotta, hogy a szerencsétlen ember holtan rogyott a földre. A fejszeccapás sulya alatt szörnyet halt.

A gyilkosságról azonnal értesítették a csendőrséget, a mely a gyilkost letartóztatta.

Kossuth és Roosevelt.

november 16.

Egy félszázada elmúlt immár, hogy idehaza a szabadság fája kivirágzott. Hűség-ápolója az a lánglelkű ember volt, aki egy modern Prometheusként ezt az égi tüzet belopta szíveinkbe, akinek neve egy-értelmű a szabadsággal az egész világon: Kossuth Lajos. Ugy mondják, hogy Amerikába átvándorolt véreink minden magyar voltuk dacára átmennek a metamorfózison és semmisen köti többé őket az elhagyott hazához.

Dehogy nem! Ma egy érdekes hírt kaptunk Amerikából, bizonyosságul annak, hogy jenkívó való átvedlés kiszinezett és nem valódi. Magyarul érez a kivándorolt magyar s a szabadság földén annak a nevével indul a harcra, aki nekünk jó édes apánk volt: a Kossuth Lajos nevével.

Kossuth nevére még sokan emlékeznek odaát. Mikor édes szaván elzengte a szabadság dicsőimnuszát, elsírta egy lesújtott nemzet hulló könnyeit, meghallották azt Newyorktól Szanfranciszkoig, Csikágotól Nev-Orleansig. A jankének tűzbe borult az arca, fény villogott a szemében s haradjában szidta a németet, mint a bokrot. Valamint a mai napig ki nem állhatja s félti tőle az angolszász hegemoniáját.

Roosevelt választása alkalmából aztán felujultak a Kossuth remiszencziák. A szavazképés magyar-amerikai polgárok résztvettek a választási küzdelemben. S ilyen alkalomkor még az is, aki csak volt magyar, magyarrá lesz ilyenkor. Választási küzdelem dal nélkül: lakoma bor nélkül. És ekkor eszükbe jutott egy lelkesítő, egy szomorú dal, amelynek hallatára melegség önti el a magyar ember szívét, köny a szemét... Ez a dal: „aztizente“ dal.

Ráfördítették tehát a dalt a szeretett Teddyre s szólott az ilyenténképpen:

Roosevelt Teddy azt izente,
Nem kell Coxey regimentje,
Rongy helyébe adok ruhát,
Mindenkinek adok munkát,
Eljen a Teddy.

Nincsen inség, nincsen panasz,
Keres most már minden kamasz,
Jut ruhára, pálinkára,
Mariskának pántlikára,
Eljen a Teddy.

Roosevelt Teddy magyarbarát,
Munkásra nem küld katonát,
Bányászokon másképp segít,
Aldjuk érte az ő nevét,
Eljen a Teddy.

Masiroznak a magyarok,
Szívük dobban, szemük ragyog,
Ercztorokkal azt hirdetik:
Megválasztjuk Roosevelt Teddyt,
Eljen a Teddy.

A vers tagadhatatlan jó s aki csinálta, alighanem jobban szerette Kossuthot, mint Teddyt, akinek a neve egy napra összekapcsolódott a Kossuth nevével azok szívében, akiknek emlékében lassankint elhalványul a négy folyó és hármás bércz hazája.

NAPI HIREK.

— **A polgármester itthon.** Kovács József polgármester Budapestről, hol hivatalos ügyeket intézett el, ma este érkezik haza.

— **Kossuth Ferencz üdvözlése.** Ma tölti Kossuth Ferencz 61-ik életévét, ugyanekkor tizedik évfordulója annak, hogy Kossuth legidősebb fia visszatért hazájába, melyet még mint gyermek hagyott el. Ez alkalomból ünnepélyt rendez a fővárosban az országgyűlési függetlenségi párt és felkeresi jó kívánságaival illusztris elnökét. A párt tagjai délután 5 órakor gyülekeznek a függetlenségi pártkörben és onnan testületileg mennek Kossuth Ferencz lakására. A képviselők nevében Thaly Kálmán szeretett képviselőnk, a párt tiszteletbeli elnöke fogja az üdvözlő beszédet mondani.

— **Járvány Debreczenben.** Debreczenben a vörheny és a ronsoló-toroklob hetek óta ágyba dönti a gyermekeket. Vörhenyben ezideig még egyetlen gyermek sem halt meg, ronsoló toroklobb azonban már 4 áldozatot követelt. A főorvos a veszedelmes betegségekkel szemben eddig is megtette a szükséges óvintézkedéseket, de a ragályos betegség nemhogy csökkent volna, sőt ma már járványszerűleg lépett fel. A járvány tovatartása ügyében most már az egészségügyi bizottság teszi meg a szükséges és halaszthatatlan óvintézkedéseket. A bizottságot péntek d. u. 3 és fél órára hívták össze.

— **Uj vasut.** Szabolcsvármegye területén a nyíregyháza—vásárosnaményi h. é. vasut valósággal amerikai módra épül. Alig, hogy ezen vasut építéséhez Fábian Lajos budapesti vállalkozó mérnök, a vasut volt engedélyese ez év nyarán hozzáfogott, a vasut már is befejezés előtt áll és még ez év november végén fog a nyilvános forgalomnak átadni. A vasut elsőnek épül azon újabb vasutak közül, melyek már, mint motoros üzemmel bíró vasutak engedélyeztettek. Ez kizárólag Hieronymi kereskedelmi ügyi miniszternek az érdeme, aki minisztersége alatt a vasutépítésnek hathatós lendületet adott az által, hogy a mindenkor panasz tárgyát képező személyforgalom gyors, sűrű és egyszerű lebonyolítását biztosítja az által, hogy újabb motoros üzemre engedélyezi a helyi érdekű vasutakat. Ezen intézkedésével a helyi érdekesség érdekei vannak elsősorban kielégítve. Az új vasut 60 km. hosszú és következő állomásokkal bír: Nyíregyháza, Oros, Napkor, Apagy, Levelek Magy, Ofehértó, Majláth-telep megállóhely, Nyírbakta, Vaja, Nyírmada, Vásáros Namény.

— **A c. apókerti függetlenségi és 48-as o. vasórkörben** felolvasást tartanak f. hó 19-ikén, szombaton este 7 órakor dr. Széless Zsigmond orvostudor a „Gyermekápolás”-ról, 20-án vasárnap d. u. 3 órakor pedig Kovács János lelkész, a kör elnöke „Amerika és a kivándorlás”-ról.

— **Értékes adomány a debreczeni muzeumnak.** A debreczeni muzeum napról-napra értékes adományokkal gyarapszik. — Ma is Berényi Gyula egervári gazdatiszt 60 darab Árpád korabeli ezüst régi pénzt küldött a debreczeni muzeum részére.

— **Esküdtek kisorsolása.** Ma délután 9 órakor kezdték meg az esküdtek termében a jövő évi esküdtek kisorsolását. A sorsolást Szűcs Miklós elnök vezeti.

— **Halálozás.** Dr. Kardos Samut, a kiváló ügyvédet és dr. Kardos Albertet, a nagytudású realiskolai tenárt súlyos csapás érte. Édes anyjuk özv. Katz Sámuelné elhunyt 78 éves korában. A gyászbeszéd alkalmából a család a következő gyászjelentést adta ki: A legmélyebb fájdalomtól lesoványtatva tudatjuk, hogy édes anyánk, nagyanyánk és dédanyám özv. Katz Sámuelné Benedikt Johanna az istenfélő vallásosságának, az önfeláldozó szeretetnek példaképe, jámbor elődöknek szent életű utóda, f. évi november 15-én hosszas szenvedés után, 78 éves korában elhunyt. Az izr. vallás szerinti gyászszertartás nov. 16-án délután 2 órakor fog végbemenni a Mária-utca 2434 sz. háznál. Földi szennyét ment, tiszta emléke lebeszélő áldásul egész családjára és minden jó ember fölé. Szólok, 1904. november 15. Mandel Józsefné, dr. Kardos Samu, Katz Ida, dr. Kardos Albert, Hamvai Lajosné, Polgár Gézné, gyermekei. Mandel József, dr. Hamvai Lajos, Polgár Géza, vejei. Özv. Katz Mártonné, Kardos Samuné, Kardos Albertné, menyei. A gyászjelentésen felsorolt gyászolókon kívül 24 unoka és egy dédunoka siratja az elhunytat.

— **Családi dráma.** Toma László postatiszt, Toma Zsigmond járásbírói hivatalosolga fia, tizenegy esztendősnél honka nevű hugára lőtt, aztán saját maga ellen fordította a revolvert s halantékon lőtte magát. A szerencsétlen fiatal ember nyomban meghalt, míg a kis leány csak súlyosabb sérülést szenvedett s valószínűleg sikerül őt az életnek megmenteni. Az eset Kolozsvárt, ahol a véres családi dráma történt óriási izgalomba hozta.

— **Ideiglenes sertésvásártér.** A sertésvásártér a VIII. állategészségügyi körzetbe tartozik, mely tudvaleg ez idő szerint sertésvész miatt zár alatt van. Ezért elrendelte a mezőrendőrkapitány, hogy addig, míg a sertésvész a VIII. körzetben el nem múlik, addig a sertésvásárokat a baromvásártéren tartják.

— **Békéltetés.** Ma délután négy órakor az ipartestületi békéltető bizottság Vétessy Béla rendőrfogalmazó elnöke alatt az iparosok tanácstermében ülést tart.

— **Meghívás.** A Szt. László Dalegyelet választmányi tagjait felkérem, hogy f. hó 17-én, a ütörtökön este 8 órakor a szokott helyen megtartandó választmányi ülésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: a f. hó 26-án este, a vasúti állomás éttermeiben megtartandó dalestély műsorának végleges megállapítása. Debreczen, 1904. nov. 16. Bárdossy Gyula elnök.

— **Betörés.** Csaknem páratlanul áll az a betöréses lopás, melyet tegnap este a Bocskay-tér 10. szám alatt követtek el. A kora esti órákban feltörték Klein Herman szénaszállító boltját és onnan egy nagy szekérszénát vittek el. A betörők oly merészen dolgoztak, hogy a bolt elé állították a szekeret s félórán keresztül nyugodtan rakták a szekerre a szénát. A betörőket a rendőrség keresi.

— **Szakosztályi ülések.** Az ipartestületi szakosztályok ma kezdik meg üléseiket. Az ülések sorrendje a következő: ma 16-án a bádgosok, 18-án a férfiszabók, kalaposok és szűrszabók, 19-én a szűcsök, 20-án a timárok, 21-én a lakatosok, 22-én a kerékvártók és kaptafakészítők, 23-án a pintérek, 24-én a reszelővágók szakosztálya tart ülést.

— **Kérélem.** A Szt. László dalegyelet működő tagjait felkérem, hogy a f. hó 17-én, esütörtökön este pont 8 órakor kezdődő

próbastén teljes számban sziveskedjenek megjelenni. — Debreczen, 1904. nov. 16. Bárdossy Gyula, elnök.

— **Verekedő inasok.** Tegnap este az iskolából kijövő tanoncok Bozóky László timárinast véresre verték. A nagy lármára előjött a rendőr, de az inasok elszaladtak, csak Kerecsi Antal hentesinast sikerült a rendőrség elfogni. Kerecsit bekísérték a központra, a többi verkedő nevét pedig nyomozzák a rendőrök.

— **Agyonvert legény.** Durvaságnak esett áldozatul Tiba János vámospécsi legény. A napokban bement Tanka József ottani lakos házába s ott a legdurvább módon sértgette, sőt leütéssel fenyegette az egész családot. Tankák kiteszkolták Tibát a házból. Az udvaron aztán Tanka József két fiával úgy megverte Tibát, hogy ez a szenvedett ütések következtében meghalt. A csendőrség azonnal értesítette a vizsgálóbírószágot a gyilkosságról. Tankákat letartóztatták. A vizsgálat folyik.

— **Egy kis összehasonlítás.** Az 1905 évi költségelirányzat elárulja mindenkinek, aki tudni akarja, hogy mily hajmeresztő különbség van a magyar népnevelésre és a katonai oktatásra fordított kiadások között. Népnevelés címén a magyar állam összesen 22 502,153 koronát költ, ellenben közügyi kiadások címén 227.636.667 koronát; tehát a hadsereg tizszer annyiba kerül, mint a magyar népnevelés. Ha azonban a honvédség kiadásait nem vesszük figyelembe, akkor 185.347.438 korona közös, vagyis katonai kiadás, amiből egy filter sem térül meg, mert ebben a vámbevételnek Magyarország ágra első része már el van számolva. Ha a népnevelési költségekhez hozzávesszük a felsőbb és középiskolák kiadásait is, az ország az egész közoktatásra 32.678.202 koronát költ, ami a közös és katonai kiadásoknak szintén csak heted, vagy ha a honvédelmi kiadást semmibe se vesszük, hatodrésze. Összes kiadásainkhoz viszonyítva valamivel több mint költségvetésünk hatodrésze megy közös oktatásra, ellenben magyar népnevelésre es oktatásra csak egynegyed rész. — Meg kell jegyeznünk, hogy ebben a számtásban az udvartartás költségeit és a koronauradalmak terheit figyelembe se vettük, mert ezekkel az arány még sokkal kedvezőtlenebb. Még meglepőbb eredményre jutunk, ha a földmívelési és honvédelmi tárcában böngészünk; kislát, hogy a földmívelési miniszter állattenyésztési oktatásra ugyanannyit költ, mint amennyit a kultuszminiszter népnevelésre és hogy a földmívelési és honvédelmi miniszter együtt állattenyésztésre és lótarásra többet adnak ki, mint a kultuszminiszter a felsőbb- és középtanításra és népnevelésre együtt. Végül pedig a közös költségvetésnek Magyarországot terhelő részében, a földmívelési és honvédelmi miniszterek költségvetéseiben össze-vissza több a kiadás pusztán lótenyésztés, lóvásárlás és lótarás címen, mint az egész magyar iskolai- és népnevelési tárcza.

— **Fodrásztanoncok szakoktatása.** A kereskedelmi miniszternek napunkban is ismertett és a tanoncoktatásra vonatkozó sérelmes rendeletével szemben a fodrász- és borbélyszakosztály elhatározta, hogy csak hat elemi végzett fiukat vesz fel tanoncoknak. Elhatározták továbbá, hogy a már évek óta gyűlő oktatási hiányt a jövő évben már felhasználják és kérelmezni fogják, hogy az építés alatt levő állami ipariskolában megfelelő helyiséget adjanak a szakoktatás végzésére. A szakoktató közegre vonatkozólag úgy határoztak, hogy ha a szakoktató fizetését az állam nem hajlandó elvállalni, akkor az oktatást a helybeli fodrászok díjmentesen végzik. Ez a feleletük a fodrászoknak a miniszter rendeletére, mely rendelet annyira lealacsonyítja az iparosokat, hogy tanoncaiktól semmi előképzettséget nem kíván.

— **Meglopott részeg.** A Hatvan-u. állomásnál Elek András hajduböszörményi gazda holt részegen feküdt a földön. A rendőr bekísérte a központra, hol Elek András kijózanodása után vette észre, hogy a zsebéből tárczája 70 koronával együtt eltűnt. A rendőrség keresi a részeg ember kifosztóját.

— **Rendőri hírek.** Kertész Juliánna és Szatmári Juliánna csavargó leányokat az éjjele a rendőrség a honvédszárkaszárnya körül fogta el. Bekísérték s eltoloncolják őket. — Császi Lajos napszámost talyigán vitték a központra a Miklós-utczáról, részegen feküdt az utca közepén.

— **Lopott hízó.** Kerekes György balmazújvárosi lakos Leiter Imre ugyanottani lakostól egy hizott sertést lopott. A sertést megtalálták Kerekes György sertés-óljában. Megtették a feljelentést.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásuk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be; Tóth Bálint ev. ref. 39 éves, Singer János róm. kath. 47 éves, Kerezi György gör. kath. 27 éves, Varró János ev. ref. 13 hónapos, Fehér Mária róm. kath. 57 éves, Keoskeméti György ev. ref. 7 hónapos, Váradi Józsefné ev. ref. 44 éves, Garai Jolán róm. kath. 41 éves.

— **Kérje mindenki a 388. sz. telefont.**

— **Ügyes butor** asztalosok, valamint női munkások felvételnek Killer Ede gőz-erőre berendezett butorgyárában.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése. Nagy botrány a képviselőházban.

Budapest, nov. 16. A képviselőház mai ülésén **Tisza István kihívó viselkedése óriási botrányt provokált.**

Az ülésről tudósítók a következőket táviratozza:

Az ülés kezdetén **Kubik Béla** szólalt fel és kifogásolja, hogy a revíziós indítvány ugy szerepel, mint a **kormányelnök indítványa**, pedig az csak **Tisza István képviselő indítványa**.

Barabás Béla a házszabályok címén szólalt fel és azt mondja, hogy Tisza javaslatát nem lehet tárgyalni, merénylet az érvényben levő házszabályok ellen. Nem hiszi, hogy a többség lelkiismerete megengedi, hogy ezt a javaslatot elfogadják.

Az elnök **Barabást** több ízben figyelmezteti, hogy ne térjen el a tárgytól, végül pedig **megvonja Barabástól a szót.**

Óriási zaj tört ki erre, majd **Mezőssy Béla** szólalt fel. Mezőssy is eltért a tárgytól a kereteken túlerjeszkedve akart beszélni.

A ház névszerinti szavazással döntött és **Mezőssynek nem engedte meg a beszédet.**

Általános figyelem között **Polónyi Géza** emelkedett szólásra.

A jobboldal gunyos kacajjal, a baloldal tüntető lelkesedéssel fogadta Polónyit.

Polónyi rámutatott arra, hogy Tisza István az utóbbi időben a Lloyd klubban esinálja a politikát és ott úgy nyilatkozott, hogy a Lengyel Zoltánok és a Polónyi Gézák miatt szükséges a házszabályrevízió.

Kötelezőleg kijelenti, szívesen lemond mandátumáról, ha utjában van a nemzetnek, de ebben az esetben Tisza is távozzék a kormányelnöki székből, mert Tisza utjában van az ország fejlődésének.

Ha Tisza visszavonul, ő többé nem vállal mandátumot.

Tisza István azt válaszolja, hogy közügyekben szívesen érintkezik Polónyi-

val, de a magánérintkezésben kerüli. A lemondást illetőleg kérdezze meg saját pártját, de titkos szavazással döntsenek a kérdés felett.

Polónyi kijelenti, bármely ellenzéki frakció óhajára leteszi mandátumát.

Ezután óriási zaj, láрма, kavardás támadt és az ellenzék zárt ülést kért, amit az elnök el is rendelt.

Bizalom Polónyinak.

A zárt ülés előtt az ellenzék mindegyik frakciója a jegyzői szobába értekezletre vonult vissza.

Majd a zárt ülésen **Kossuth Ferencz, Rakovszky István, Szederkényi Nándor** visszaautasították Tisza kihívó viselkedését és **valamennyien szolidaritást vállaltak Polónyival.**

Ezután **Apponyi Albert** gróf szólott és kijelentette, hogy amennyiben törvénytelen módon viszik keresztül a házszabály revíziót, **ő ragaszkodni fog a mostani házszabályokhoz.**

Tisza István szólalt fel ezután. **Beszédeben kihívómódon reflektált Apponyi szavaira, mi közben Polónyi elkiállította magát:**

— **Fogják meg! Erre leirhatatlan zaj, láрма támadt a jobboldali képviselők felugráltak helyeikről és fenyegetőleg Polónyi felé indultak.**

Perczekig tartott a zaj, míg végre az elnök kijelentette, hogy Polónyit rendre utasítja.

Végre nagynehezen befejezte Tisza beszédét, majd rátértek az interpellációkra és a holnapi ülés napirendjének megállapítása után, amely szerint holnap a revíziós indítványt fogják tárgyalni, — az ülés véget ért.

Öngyilkos lelkész.

Rozsnyó, nov. 16. Rusch Pál ág. ev. lelkész ma reggel főbe lőtte magát és meghalt. Az öngyilkos lelkészt felesége — kitől válik — feljelentette és a bíróság tegnap fogházbüntetésre ítélte. Mikor megkérdezték fellebbez-e, kijelentette, hogy **nem, ez az ő halálos ítélete.** Nagy tehetségű, kiváló képzettségű pap volt, ki egy értékes könyvet is írt.

Angol lap a magyar politikai helyzetről.

Budapest, nov. 16. A londoni Times hosszabb cikket közöl a magyar politikai helyzetről. Apponyival és az ellenzékkel foglalkozik és azt mondja, hogy a magyar nemzet, úgy a parlamenten belül, mint azon kívül szenvedélyes harcoknak néz elébe.

Orosz-japán háború.

Stössel tábornok megsebesült.

London, nov. 15. Kuropatkin parancsot adott ki, hogy a japán halottakkal emberségesen bánjanak és a náluk talált tárgyakat őrizték meg, hogy hozzátartozóinak átadhassák.

London, nov. 15. Ide érkezett táviratok szerint Port-Arthur hősi védője **Stössel tábornok megsebesült.**

A tábornok sérülése oly súlyos, hogy kórházba kellene szállítani, de **Stössel kijelentette, hogy inkább meghal, de Port-Arthurt nem hagyja el.**

A port-arthuri helyőrség teljesen ki-

merült és sokan kapitulálni akarnak, de a tiszték nem engedik.

Egy kém azt jelenti, hogy a helyőrség lövő és élelmi szerekben nagyon szűkölködik.

Budapesti árutőzsde.

— nov. 16.

Buza őszre	—
Buza tavaszra	10 27—
Rozs őszre	8 79—
Rozs tavaszra	—
Tengeri őszre	7 98—7 94
Zab őszre	7 57—7 59
„ tavaszra	7 18—7 14

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán, nov. 16. „A” bérlet. Boccacio. Csütörtökön, nov. 17. „B” bérlet. Radnóthyiné.

Pénteken, nov. 18. „C” bérlet. Szultán. Szombaton nov. 19. „A” bérlet. Vén leányok.

Vasárnap, nov. 20. d. u. Édes. Esta Lőcsei fehér asszony. Ujdonság.

Hétfőn, nov. 21. „B” bérlet. Czigánybáró.

Vén leányok. Tegnap műsorváltás volt. Az előre kihirdetett Kis pajtás helyett Sebestyén betegsége miatt a Vén leányokat adták. Dacára, hogy az utolsó pillanatban vették elő a vigjátékot, az előadás sokkal gördülékenyebb volt, mint a premier. A közönség kitűnően mulatott és a szereplők is már jobban megértették a darab intencióit és tegnap úgy a Hahnel, mint a Jeszenszkyne játéka nagyon tetszett és sok tapsban volt részük úgy nekik, mint Palágyinak.

A honvéd tüzérek.

(Vélemények a „Lili” dallamára.)

Tisza István:

Oh, hányszor nem jutott eszembe
A ház zajos ülésein:
A bős vitát hogy szerelem le? —
Ah, szép Thaly-émlékeim!
S elgondolám, mi könnyű volna nékem,
Ha a Rakóczi hamvakat
Honvédayuknak bömbölő tüzeben
Szállíthatnám, — oh fényes gondolat!
És hányszor kellett ellenállni,
Mikor Nyiri és Tallián
Elkezdett trombitálni, trombitálni
A honvédtüzéri trombitán.

Apponyi Albert:

Oh, mondtam számtalan beszédet
Es kértem, kérem, én sokat,
Többek közt: honvéd tüzérséget
S nemzetiszin kardbojtokat.
De a kormány csak rám sem hederített,
Azt mondta: álmodó vagyok;
Almodtam hát tovább, szelidet,
De ragyogót, dicsőt, nagyot,
Es hányszor kellett ellenállni,
Csatába szállva hős vitán,
Mert a kormány trombitálni, trombitálni
Nem kívánt a tüzér-trombitán.

General Donnerwetter:

Hah, krucifix, Kossuth-rebellek,
Vásárt csinálnak nélkülem;
Dühömben jaj, most mit tehessek? —
Háromfelé áll a fülem.
Menydörgös ménkü! Honvédaygut

Kap az éhes obstrukció,
De nem telik be az étvágyuk,
Magyar kommandó kell, — be jól
Hjab, a vezérkar ellenállni
Nem tud, mert vén, rozzant, silány
Es most már trombitálni, trombitálni
Nem képes a közös trombitán.

Lili:

Oh, hogyha én ezt tudtam volna,
Nem botlottam von' oly nagyot;
De ah, az én leánykoromban
Fes.ek voltak a hadnagyok.
Kivált csábitók a közös tüzérek,
Oh, mind tüzesen obstruált...
Ma már azok gyér tűzű vének
S a honvédtüzér lesz esudált.
Ah, még egyszer ellen nem állni,
Mint akkor, ama éjszakan l...
Es hamisan trombitálni, trombitálni
A fiatal honvéd trombitán.

A szakácsnő:

Haj, tudom, fölvirrad még nékem,
Lesz nékem még tüzérek is,
Mert az a gyalogos honvédem
Nem imponál s mégis hamis.
A honvéd tüzér, tudom, tüzesebb lesz,
Agyuja bömböl szüntelen;
O jobban ért a szerelemhez,
Mert nagy a tüzér-szerelem.
Csak már ne kéne ellenállni,
(De legyenek addig még leány!)
Mikor együtt trombitálni, trombitálni
Kezdünk az új tüzér-trombitán.

Mongodin.

Egy gyáros eltűnése.

Ujabb részletek.

— Saját tudósítónktól. —

— november 16.

A felsővárosi szalámi gyárossal még mindig nem érkezett hír. Eltűnéséről a legkülönbözőbb és kalandos meséket költi a szenzációra éhes publikum.

Anyit már meg lehet állapítani, hogy Forgiarini János nem önkaratán kívül tűnt el s így nem lehet büntény áldozata, mint ahogy ezt eleinte hitték. Most már kétségtelen, hogy a gyáros az anyagi bukástól való félelmében hagyta el Szegedet bucsu nélkül és nem lehetetlen, hogy Forgiarini János már valahol Amerika felé keres biztosabb hazát vagyona megmentett roncainak.

Máig sem állapították meg, hogy a gyártulajdonos mennyi pénzt vitt magával, mert erről a hozzátartozóinak és alkalmazottainak nincs tudomása, a gyártelepen levő Wertheim-szekrényt pedig, amelynek tartalma a pénzállományra vonatkozólag közelebbi fővilágosítást nyújthatna, eddig nem sikerült fölnyitni.

A család — mint már jelentették — a rendőrséget kérte föl, hogy a szekrény fölnyitását jelen legyen és tartalmának megállapítását hivatalosan ellenőrizze.

Ez azonban mindeztideig nem történt meg, mert a Bécsből rendelt kasszakulcsossal nem sikerült a szekrényt fölnyitni és most táviratilag egész kulcs-garnitúrát rendeltek meg. Ha ez holnapután megérkezik, akkor fogják a hatóság közbenjöttével a kassa tartalmát konstatálni.

A gyár sorsáról annyit jegyzünk meg, hogy a gyár üzemét már beszüntették és a budapesti hitelegyesület képviselői holnap érkeznek meg Szegedre, hogy a gyár vagyonát esetleg felszámolják.

A gyáros rokonai közül többen még Szegeden tartózkodnak, ezek között van az eltűnt Forgiarini János apósa is.

Debreczen város virilistái.

— november 16.

Debreczen város igazoló választmánya már összehívotta Debreczen legtöbb adófizetőinek névsorát, amely azonban még a bíráló választmány ülése után lesz véglegesítve. E szerint a legtöbb adót fizetnek:

Simorffy Imre 8727 kor., Sesztina Lajos 6758, Kardos László 6447, Rizk Géza 5839, Berger János 5517*, Vecsey Zoltán 5228, dr. Ujfalussy József 5218*, Áron Jenő 5162*, Falk Lajos 4875*, Koszorus Lajos 3779*, Hajdu Gyula 3722*, Áron Miksa 3651, Reichman Armin 3640, Szikszay Lajos 3618*, Czegléy Ferencz 3355*, Tóth István 2908*, Kaszanyitzky Endre 2863, Lamprecht Frigyes 2832, Weichinger K. 2813, Hauer Bertalan 2705*, Jámber János 2488, Fried Emil 2478, Nagy Jakab 2461, Komlóssy Arthur*, Németh András 2279, Lestyan Adorján 2256*, dr. Széll Kálmán 2240*, dr. Szikszay Szabó József 2231*, Ungvári József 2226, Horváth István 2187, Szentkirályi Tivadar 2168*, Jóna István 2112, dr. Tüdös János 2105*, Senteesy János 2047, ifj. Bányai István 2024, Komlóssy Dezso 2017*, Gebauer Károly 1995, Gereby Pál 1954, Haranghy Sándor 1944, id. Bányai István 1937, Kovács József 1932*, Boldog István 1931, Györfly Aladar 1928*, Tamassy Béla 1884*, Bilkei Kovacs Imre 1866, Löfkovits Artur 1852, Rosenfeld Salamon 1838, Zöld János 1834, Horváth János 1804, Balogh István 1778, Dr. Bruckner Ernő 1767*, Mórca Ferencz 1767, Gyarmathy István 1751, Nemes Kálmán 1726*, Jóna János 1697, Szép József 1694, Csikos Sándor dr. 1681*, Polgári Bálint 1680, Lusztig Károly 1660*, Riesz Henrik 1663*, Dr. S. o'yori Nagy, Kálmán 166*, Taffér Ignác 1659, Falk Armin 1757, Fürst Odón 1630, Gajzágó Béla dr. 1628*, Berger Andor 1622*, Bernáth Elemér 1620*, Hutfiész Kázmér 1565, Aczél Géza 1555*, Kemény Mór dr. 1548*, Hidvéger Mihály 1540, Dr. Rotschnek V. Emil 1537, Kenyeres Károly 1522, Kertész János 1515, Hochfelder Jakab 1509, Györy Kálmán 1501*, Szilágyi Imre 1287*, Debreczeni Jenő 1477, Vecsey Viktor 1477*, dr. Kocsár Gábor 1467*, Szikszay Gyula 1456, Horváth Tamás 1455 ifj. Kertész István 1446, Gyarmathy János 1422, Kiss Mihály 1428, Zádor Lajos 1415*, Keki Sándor 1411, Kerekes Géza 1399, Balogh István 1398, Kertész Imre 1375, Csanak József 1323, Vadoz Sándor 1321* koronát. Ezek 93-an jutnak be a törvényhatósági bizottságba.

Póttasok: Dr. Moskovics Jenő, K. Tóth Kálmán 1304*, Kertész István 1289, ifj. Pásztor János 1273, Rosenthal Dániel 1264, Klein Ignác 1261, Horváth János 1260, id. Harsányi István 1247, Szabó Lajos 1240*, Simorffy Emil 1210, Szikszay Albert 1205, dr. Kenézy Gyula 1188*, Erdélyi István 1174, K. Vértessy István 1170, Heredus Ferencz 1168, Polgári József 1160, Szabó Mihály 1160, Gaál Ferencz 1117, Osváth Ferencz 1110*.

A *-gal jelöltek adója duplán számít.

KÖZGAZDASÁG.

Rétterületek feltörése.

Rétterületek feltörése és szántófölddé váló alakítása alkalmával mindenkélt alapos számítás teendő, mivel így szántóföldi területünk növekszik meg s több trágyára és munkaerőre s így nagyobb forgótőkére is lesz szükségünk. Először is azt kell eldönteni, hogy vajjon az átalakítandó rét, mint szántóföld, nagyobb és biztosabb jövedelmet hoz, mintha azt rétnak hagyjuk volna meg s ha ezen jövedelmi számítások átestünk s a kielégítő eredménnyel kezege-

tet, úgy törjük fel a rétet; mert mindig a legmagasabb tisztajövedelem elérése kell, hogy szemünk előtt lebegjen. A feltört rét többnyire elegendő tápanyagot tartalmaz s mégis annak trágyázását elmulasztani soha sem szabad, mivel a réttalaj a tápanyagokat nem tartalmazza olyan arányban s úgy elosztva, amint az szántóföldi termésünkre nézve szükséges. A rét talajának tápanyag-gazdasága mindenek előtt a rét minőségéről ítéhető meg s valószínű, hogy az csekélyebb mennyiségű tápanyagot tartalmaz, ha mint rét kielégítő terméseket nem adott. Függetlenül a talaj tápanyag-gazdasága a rét növényzetétől. Ha a herfélék nagyobb mennyiségben vannak azon képviselve, úgy bizonyos, hogy nitrogénben szükséglet egyáltalán nem szenved s így csak a káli és foszfor pótlása válhatik szükségessé. A tapasztalat szerint a legtöbb frissen feltört réttalaj kálifoszfatrágyázással kapcsolatosan alkalmazott istállótrágyázással alaposan megjavítható s igen alkalmassá tehető szántóföldi termelésre.

Az istállótrágya azonnal alkalmazható s tulajdonképpen célja a talaj humusz-tartalmának növelése. Az egyes műtrágyafélék csak a termelőndő növény vetése előtt alkalmaztassanak. Kezdetben erős istállótrágyázás alkalmazandó 250-300 mm. kat. holdanként 150 kg. szuperfoszfát és 200 kg. kánnal kombinálva. Az istállótrágyázás minden negyedik évben ismétlődő, de másodszor már közepes trágyázás is elegendő lesz. A műtrágyák alkalmazása 2 évenként eszközölendő mindaddig, míg a talaj tápanyagtartalma teljesen ki nincs egyenlítő, melyről kísérletek által győződhetünk meg. Frissen feltört réttalajoknál a káli alkalmazása különös fontossággal bír s alkalmazásának elmulasztása egyértelmű a talaj kiszáradásával, mivel tudvalevő, hogy a réti szénában jelentékeny mennyiségű káliumot viszünk ki a talajból s ha annak pótlása meg nem történik, akkor zsenge termésekre számíthatunk. Fokozatos trágyázással a rét talaja igen megjavítható. Általában azonban csak akkor ajánlható egyes rétterületek feltörése, ha mindezen trágyaszereket megadhatjuk a talajnak, mert ellenkező esetben csak silány talajaink területét növeljük.

Heti piaci árak.

— november 16.

A keddi hetivásár áraitól a vásárfelügyelőség a következőket jelenti:

100 klg.	Kor.-tól.	Kor.-ig.
Buza	18—	19 00
Kétszeres	15—	16—
Rozs	13 60—	—
Árpa	—	16—
Zab	14 60—	—
Tengeri ó	17 80—	—
" csöves	7 80—	10—
" szemes	16—	16 80
Köles	15—	—
Szalonna, sós	136—	140—
" uj	114—	122—
Háj	138—	140—
Zsír	144—	144—
Kihasított sertés	100—	96—
Sertéshus	88—	90—
Széna	10—	—
" II. rendű	9—	8 00
Luczerna	8 80—	9—
Bükköny	6—	5—
Lóhere	5—	6 60
Takarmány szalma	4—	5—
Alom szalma	1 80—	—
Zsup szalma ezáz kéve	10—	8—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtott	360
Elkelt	210
Szarvasmarha felhajtott	880
Elkelt	720
Sertés felhajtott	980
Elkelt	769

Bosszu ?Irta: **Beosky Klára.**

(Folyt. és vége.)

Most már tudtam, hogy jönnie kell. Ugy éreztem, mintha riikulna körülöttem a levegő s az egyes atomok láthatóvá válva, örült táncot járnának szemem előtt.

Valami szilaj keserőséggel véődött lelkembe az a gondolat, hogy el fogom hibáztatni. Akkor pedig végem van. Engem öl meg a bestia.

Forróság öntötte el egész testemet, zúgott a fejem, szédültem s egyszerre hallom, hogy zörg az avar, ropog a tárgyaló. — Egyenesen felém tartott a törés...

Dermedten álltam s nem volt annyi erőm, hogy a puskát fölemeljem. Pedig a vad már előttem volt... Nem láttam, de tudtam, hogy a barókabokor mögött van. Lehet, hogy egy pillanattig, lehet, hogy egy óra hosszúra áll ott. Arra eszméltem föl, hogy ismét neszelt a tavalyi haraszt, megimbolygott a bokor teteje s a közepén kezdett ketté válni.

Ebben a pillanatban önuralmam hirtelen visszatért. Szemem belemélyedt a bokor sűrűjébe s ott egy helyen, úgy embermagasságban észrevettem egy parányi barna foltot. Olyan volt a színe, mint egy vadászkabáté... Másodpercznyi idő alatt kaptam vállamhoz a fegyvert, tekintetem végigroppent a csövön s a másik pillanatban kilöködött a halványkék füst a cső végén.

Soha nem lőttem még olyan erősen töltött golyóval. Nem tudom, hogy történhetett, mert minden töltést magam készítetek. Azt hiszem, hogy keményen meg bírom fogni a puskágyát, soha meg sem mocszantam a kezemben, de akkor olyat rugott, hogy hetekig kék volt utána az arcom és a vállam. Azt hittem, hogy széjjel repedt a dobhártyám.

Nem hallottam sem a test zuhanását, sem a dördülés után a bércezről visszaverődő visszhangot. Ismét annak a kábitó érzésnek lettem rabja. Szédülő fejjel támaszkodtam a mellettem levő fatörzshöz s ha akkor rámront a bestia, könnyebb prédája lettem volna egy hitvány gödönyénél.

A többi Balázs tudná jobban elmondani. Ő jött oda legelőbb, amit mai napig sem érték, mert a legutolsó helyen állott. Hogy is volt csak tovább, öreg cimborám?

Ráczonyi Balázs lehajtott fejjel s szokatlán tompa hangon csak ennyit mondott: Jól találtad, éppen a szívem ment keresztül a golyó. Mire oda értem, már halott volt. Különbben nem igen emlékezem már jól vissza. Tíz év hosszú idő.

Balajthné hirtelen felállott helyéről. Arca hideg, büszke kifejezést öltött, de szemei szinte villámokat szórtak s szó nélkül távozott a szobából.

Egyenesen a gyermekszobába ment.

A halvány rózsaszín éji lámpa szelid sugara rávilágított az ágyra, a kékselyemtakaróra, mely alól egy 11 éves gyermek üde, édes arca kandikált elő.

... Az asszony zokogva omlott az ágyra s végtelen fájdalommal rebegette:

— Csak édesanyád van neked.

Dr. Rózsa Ignác

egyetemes orvostudor

az emésztőszervek betegségeinek szakorvosa.

Nyáron fűrdőorvos Karlsbadban.

RENDEL: Piac-utca 32. Szedlák-ház
8—10-ig, délután 2—4-ig.

Ugy hat, mint a bomba! Antinicotin-cigarettahüvelyek, szivar skatulyákban. Jakabi-gyár, Wien, VIII. Piaristengasse.

BRÁZAY FÉLE SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEC

ÁRA: 2 KORONA

KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA

HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZHEZ

MELLÉKELVE VAN!

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesitem a kiskereskedő és ismét elásusítókat, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

nagybani fűszeráru raktárt

rendeztem be. Teljes igyekezetem és törekvéssel oda fogok hatni, hogy t. vevőimnek a legolcsóbb árakban szolgálhassak.

Hogy ezt teljesíthessem, csak udvari raktár helyiségeket tartok, így a nagy üzleti bér, berendezés és személyzeti bér kiadásokat megtakarítom, áruimat tehát a legolcsóbban bocsáthatom a t. vevőim rendelkezésére.

Megnyertem továbbá a hírneves nagyváradi Adria Malom kizárólagos liszt elárusítását eredeti árakban és abból állandóan nagy raktárt tartok.

Raktáraim megtekintését és szives pártolást kérve

teljes tisztelettel

Friedman Lipót

Hatvan-utca 35., az udvarban.

Pontos és szolid kiszolgálás. — Tessék meggyőződést szerezni

Szőnyeg,

függöny, butorszövet, linoleum

raktárunkat, saját házukban

Kossuth-utca 5. sz.

füzletünk emeti helyiségeibe helyezték

A még raktárunkban levő szőnyeg, függöny, butorszövet, ágy- és asztalterítőket ameddig a készlet tart

leszállított árak mellett árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5

A dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj elmolyosodását. Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növeését és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1—2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.

gyógyszertárban

DEBRECZEN,

Főtér 31. szám.

Apró hirdetés.

GYAKORLATI varróleányok azonnal felvételt kapnak Zádor Lajos nőruha készítői műtermében.

Van szívesen a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy 20 év óta a debreczeni piacon fenálló

butor-üzletemet

a mai kor igényeinek megfelelőleg megnagyobbítottam valamint egész modern gézerőre rendeztettem

butor-gyárat

Eltesítetem és ezáltal alba a nemes helyzebe került, hogy igen tisztult a vevőmet minőség, zítés és ár tekintetében, előnyösebben, mint bárhol, kiszolgáltatom és a versenyt bírkélek minden felvehetem

Egyszerűsöd felbivom a n. é. közönséget saját érdekében a kitűnő gyártmányu butoraim megtesztelésére, valamint szabada mazott ebédlő és más asztalaimra, melynek minden lapja egészen kemény tönör fából, 244 darabból van összeállítva és ez által minden vetemedés, beszéd vagy furcsalapattogzás teljesen ki van zárva.

Tisztelettel

Killer Ede

butorgyáros, csász és kir. udvari szállító
DEBRECZEN.

Hirlapelárusítók felvételnek

a „Debreczen” elárusítására városi nyomdában, városi ház keresztépület

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

PLOMBUS!

250.000 hálaírat 1 év alatt

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
hűvös száj!

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

Plombus"-szal mindenki maga plombirozhatja —

bizalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

„Plombus” ne hiányozzék egy háznál sem, az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja: a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség netovábbja!

Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fogakra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek czime:

Plombus"-székhely, Pásztó, Heves-m.

Fűtési célra:

Porosz közén a legjobb és legolcsóbb. Kapható a legjutányosabb n. — hazhoz szállítva

Neumann Nándor

festék, petroleum és mindennemű fűtőszerek nagyraktárában

Hatvan-utca 5. szám.

Telefon 205.

1 liter

Borhegyi borvíz

8 krajczár,

mely kitűnő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utócai Debrecze D.

Üveg betét 4 krajczár.

Háziurak és építész urak figyelmébe

Függőereszes csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 1.60 fill.

Tető fedés négyeszméterenkint 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 4. - fill.

Tető fedés négyeszméterenkint 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 3.30 fill.

Ezen minták ikete piéből festve 15% olcsóbb. Más előforduló építetmunkák rajzszerinti kivitelben olcsóbban 10% -al, mint Budapesten.

Fűthető fürdőkádak 40 K-tól feljebb. Kőnyök csövek 40 f.-től feljebb.

Reudas fürdőkádak 20 K-tól feljebb. Borforralók 60 f.-től feljebb.

Gyermek fürdőkádak 10 K-tól feljebb. Mindenféle konyha cikkek raktáron tartok feltűnő olcsó árban.

Ülő fürdőkádak 11 K.-től feljebb. Elvállalok kloset kezelést, 1 évre 8 K-ért.

Kályha csövek egyenes 30 f.-től feljebb.

Kövesi József

bádogos mester. Debreczen, Széchenyi utca 1. szám.

Donogán és Somossy-czéggel szemben.

Uj!!

Legujabb!!

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték legujabb föelárusítója ajánl

legelőször

a legujabb eredeti sorsjegyeket

1/1	1/2	1/4	1/8
12 kor	6 kor	3 kor	1.50 kor.

Schwáb Lipót

Budapest,

VI. Gyár-utca 43. szám.